

**Міністерство освіти і науки України
Державний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут
Кафедра менеджменту та адміністрування**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Доступ до публічної інформації: механізми регулювання під час воєнного стану»
(за матеріалами Департаменту адміністративних послуг Вінницької міської ради,
м. Вінниця)

Здобувача вищої освіти
II курсу, групи ПУА-21з(м),
спеціальності 281 «Публічне управління
та адміністрування»
освітньої програми «Публічне управління
та адміністрування»
заочної форми навчання

Оксани
Єфременюк

Науковий керівник
доктор. екон. наук, доцент

Іван
Заюков

Гарант освітньої програми
канд. наук держ. упр., доцент

Грина
Ніколіна

Вінниця 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСТУПУ ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	6
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕПАРТАМЕНТУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ ВІННИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	17
2.1. Організаційно-функціональна характеристика діяльності Департаменту адміністративних послуг Вінницької міської ради в умовах воєнного стану	17
2.2. Аналіз стану оприлюднення і оновлення відкритих даних департаменту адміністративних послуг Вінницької міської ради в умовах воєнного стану	21
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО ТА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ РЕГУЛЮВАННЯ ДОСТУПУ ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ДЕПАРТАМЕНТУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ ВІННИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ	27
3.1. Удосконалення правового механізму доступу до публічної інформації	27
3.2. Оптимізація організаційного механізму доступу до публічної інформації в умовах воєнного стану	30
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	39
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	42
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. Доступ до публічної інформації в умовах воєнного стану залишається дуже актуальною, особливо в контексті глобальних подій. У таких умовах доступ до інформації може бути обмеженим через законодавство, контроль з боку влади та інші характеристики. Це має важливе значення для громадян, журналістів та громадських організацій, які відстоюють прозорість та право на інформацію. Діалог із суспільством та міжнародними демократичними організаціями щодо забезпечення доступу до інформації в умовах воєнного стану є важливим місцем для забезпечення та прав людини.

Об'єктом дослідження є процес забезпечення доступу до публічної інформації.

Предметом дослідження є розвиток теоретико-методичних та практичних засад формування доступу до публічної інформації на прикладі Департаменту адміністративних послуг Вінницької міської ради в умовах воєнного стану.

Мета дослідження. Метою дослідження є поглиблення теоретико-методичних засад і розробка механізмів формування доступу до публічної інформації на прикладі Департаменту адміністративних послуг Вінницької міської ради в умовах воєнного стану.

У ході роботи для досягнення мети мають бути досягнуті такі завдання:

- вивчити теоретичні основи доступу до публічної інформації на місцевому рівні під час воєнного стану;
- проаналізувати організаційно-функціональну характеристику діяльності Департаменту адміністративних послуг Вінницької міської ради в умовах воєнного стану;
- провести аналіз стану оприлюднення і оновлення відкритих даних департаменту адміністративних послуг Вінницької міської ради в умовах воєнного стану;

- удосконалити правовий механізм доступу до публічної інформації;
- провести оптимізацію організаційного механізму доступу до публічної інформації в умовах воєнного стану.

Гіпотеза дослідження базується на припущенні, що поглиблення теоретико-методичних засад і розробка механізмів формування доступу до публічної інформації на прикладі Департаменту адміністративних послуг Вінницької міської ради в умовах воєнного стану дозволить забезпечити прозоре та підзвітне державне управління, протидіяти корупції в Україні та реалізації Цілей сталого розвитку.

Методи дослідження. Під час написання кваліфікаційної роботи було використано широкий спектр загальнонаукових методів. Методи, які були задіяні: включають метод аналізу наукових праць, методи порівняння були використанні в порівнянні існуючих механізмів доступу до публічної інформації; історичного і логічного методів під час дослідження теоретичних основ доступу до публічної інформації. Під час дослідження також використовувався міждисциплінарний підхід під час розробки шляхів удосконалення механізмів доступу до публічної інформації.

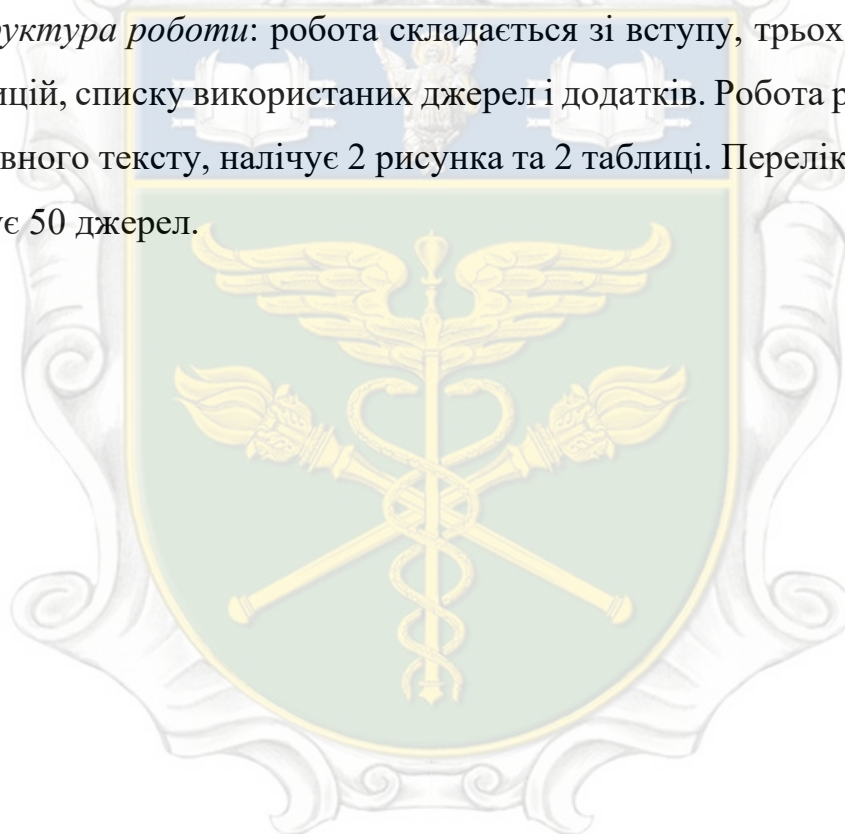
Інформаційну базу дослідження склали теоретичні дослідження учених, законодавчі акти Верховної Ради України, нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України, нормативно-правові акти Вінницької міської ради. Матеріали власних спостережень та досліджень, мережа Інтернет.

Наукова новизна дослідження. Полягає в розробці механізмів формування доступу до публічної інформації на прикладі Департаменту адміністративних послуг Вінницької міської ради в умовах воєнного стану, які на відміну від існуючих, мають такі елементи: єдина система електронного документообігу, яка дозволяє швидко та зручно отримувати публічну інформацію в електронному вигляді; система моніторингу доступу до публічної інформації, яка дозволяє відстежувати стан забезпечення доступу до публічної інформації та виявляти порушення; система консультацій з громадськістю, яка дозволяє отримувати від громадян відгуки та пропозиції щодо забезпечення доступу до публічної інформації.

Практична цінність наслідок дослідження полягає, що пропозиції подані в даній роботі можуть бути враховані в роботі Департаменту адміністративних послуг Вінницької міської ради щодо поліпшення доступу до публічної інформації.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Основні засади кваліфікаційної роботи розглядались на Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції «Правове регулювання доступу до публічної інформації» (м. Вінниця, ВТЕІ ДТЕУ, 20.04.2023), на тему «Етика публічного службовця як засіб запобігання та протидії корупції» та X Всеукраїнській науково-практичній Інтернет-конференції «Менеджмент XXI століття: сучасні моделі, стратегії, технології» (м. Вінниця, ВТЕІ ДТЕУ, 06.10.2023), на тему «Оцінка рівня діджиталізації органів місцевої влади як механізму забезпечення доступу до публічної інформації».

Структура роботи: робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел і додатків. Робота розміщена на 41 сторінці основного тексту, налічує 2 рисунка та 2 таблиці. Перелік використаних джерел налічує 50 джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСТУПУ ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах воєнного стану доступ до публічної інформації забезпечується шляхом публічного висвітлення на веб-сайтах органів місцевого самоврядування розміщується інформація про їхню діяльність зокрема: структуру та повноваження, нормативно-правові акти, які ними прийняті, рішення, які вони ухвалили, проекти рішень, які вони розглядають, інформація про бюджет, інформація про закупівлі, інформація про надання адміністративних послуг, інформація про інші питання, які є предметом їхньої діяльності. Найпоширенішим способом доступу до публічної інформації на сьогодні є звернення осіб з відповідним запитом до розпорядника інформації. Уповноважені особи органів місцевого самоврядування зобов'язані надавати інформацію за запитом громадян, підприємств, установ та організацій. [5]

Запитувач має право звернутися до розпорядника інформації із запитом на інформацію незалежно від того, стосується ця інформація його особисто чи ні, без пояснення причини подання запиту. Також запити можуть подаватися індивідуально чи колективно, в усній, письмовій чи іншій формі (поштою, факсом, телефоном, електронною поштою) на вибір запитувача.

При цьому, доступ до інформації може бути обмежений, якщо це необхідно для захисту інтересів національної безпеки та територіальної цілісності держави. Зокрема, не надається доступ до інформації про: переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україні, рух переміщення або розміщення Збройних сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, плани та заходи, пов'язані веденням воєнних дій, про осіб що беруть участь у воєнних діях. У разі обмеження доступу до інформації, суб'єкти владних повноважень повинен надати мотивовану відмову, яка може бути оскаржена в судовому порядку. В умовах воєнного стану доступ до публічної інформації може бути

ускладнений через відсутність доступу до офіційних веб-сайтів, обмеження роботи офіційних друкованих видань та інші причини. Органи державної влади та місцевого самоврядування докладають зусиль для забезпечення доступу до інформації, яка не становить загрози для національної безпеки та територіальної цілісності держави.

Доступ до публічної інформації є одним з ключових елементів демократичного суспільства. Він сприяє підвищенню прозорості та підзвітності органів державної влади та місцевого самоврядування, а також сприяє залученню громадян до участі в управлінні державними справами так вважають автори доповіді О.А. Корнієвський, П.Ф. Вознюк, Д.М. Горелов також зазначають, що в Україні є ряд проблем у сфері доступу до публічної інформації.[4] Основним нормативно-правовим актом, який регулює доступ до публічної інформації в Україні, є Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13 січня 2011 року №2939-VI. Цей закон визначає поняття "публічна інформація", права та обов'язки запитувачів та розпорядників інформації, порядок доступу до інформації, а також порядок оскарження рішення про відмову в доступі до інформації [14].

Згідно до Конституцією України (Стаття 34 кожному гарантується право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань. Кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб - на свій вибір) [20]. А також стаття 2 про відкритість, доступність та обмін інформації описано в ЗУ «Про інформацію та іншими нормативними актами [17].

Проте з введенням Президентом України воєнного стану в країні існує ще ряд законодавчих актів, які регулюють обмеження доступу до публічної інформації в умовах воєнного стану. Обов'язково їх розглянемо, але спочатку ознайомимся із поняттям «Публічна інформація». Правове визначення поняття «публічна інформація» міститься у статті 1 Закону «Про доступ до публічної інформації», згідно з якою публічна інформація – це відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, що була отримана або створена в процесі

виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством, або яка знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених цим Законом [14]. Слід зазначити, що інформація вважається публічною у зв'язку з тим, що вона створюється, збирається, обробляється та зберігається за рахунок бюджетних коштів призначених на забезпечення діяльності відповідного органу влади.

Також розглянемо, що таке запит та звернення громадян до розпорядника публічної інформації. Запит на публічну інформацію та звернення громадян – це два різні правових значення, які регулюють відносини між громадянами та розпорядниками публічної інформації.

Запит на публічну інформацію – це письмове або усне звернення фізичної чи юридичної особи до розпорядника інформації з проханням надати публічну інформацію, що знаходиться у володінні розпорядника.

Звернення громадян – це викладені в письмовій або усній формі пропозиції, заяви чи скарги громадян, які не суперечать законодавству і в яких не міститься вимога про надання будь-якої інформації.

Основна різниця між запитом і зверненням полягає в тому, що запит стосується лише публічної інформації, а звернення може стосуватися будь-яких питань, які не суперечать законодавству.

Інші відмінності між запитом і зверненням включають:

- Форма: запит на публічну інформацію має бути письмовим, а звернення громадян може бути як письмовим, так і усним.
- Термін розгляду: запит на публічну інформацію має бути розглянутий у встановлені законом строки, а звернення громадян може бути розглянуто у будь-який строк, але не пізніше одного місяця від дня його надходження.
- Оскарження: запит на публічну інформацію може бути оскаржено до суду у разі відмови у його задоволенні або надання неповної або недостовірної інформації, а звернення громадян може бути оскаржено до суду у разі невиконання або неналежного виконання розпорядником вимог, викладених у зверненні.

Запит на публічну інформацію є одним із основних інструментів забезпечення доступу громадян до інформації про діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування.

Отже, запит на публічну інформацію можна подати до будь-якого розпорядника інформації, який володіє інформацією, що відповідає зазначеним вимогам.

Запит на публічну інформацію може бути поданий щодо будь-якої інформації, яка відповідає вимогам Закону України "Про доступ до публічної інформації". Зокрема, запит може бути поданий щодо:

- Інформації про діяльність розпорядника інформації, зокрема про його структуру, функції, повноваження, порядок роботи, а також про проекти нормативно-правових актів, які готуються розпорядником інформації, плани його діяльності тощо.
- Інформації про надання послуг розпорядником інформації, зокрема про порядок та умови надання послуг, тарифи, перелік документів, які необхідно надати для отримання послуг тощо.
- Інформації про діяльність розпорядника інформації у сфері управління, зокрема про стан виконання розпорядником інформації своїх функцій і повноважень, про результати діяльності розпорядника інформації тощо.
- Інформації про стан навколишнього середовища, зокрема про стан довкілля, про екологічні проблеми, про заходи, які вживаються для їх вирішення тощо.
- Інформації про стан охорони здоров'я, освіти, соціального захисту населення, зокрема про стан надання цих послуг, про потреби населення у цих послугах, про заходи, які вживаються для їх покращення тощо.
- Інформації про інші питання, які становлять суспільний інтерес. [14]

Розпорядники інформації

Рисунок 1.1 – Розпорядники публічної інформації

Джерело: взято автором з [22].

Запит на отримання публічної інформації може бути поданий будь-якою фізичною або юридичною особою, незалежно від її місцезнаходження та реєстрації. У разі якщо запит на отримання публічної інформації стосується інформації, що міститься в документах, які становлять державну таємницю або іншу таємницю, розголошення якої заборонено законом, розпорядник публічної інформації зобов'язаний вжити заходів щодо захисту такої інформації та надати запитувачу відповідь з урахуванням вимог закону. Якщо відмовили в наданні публічної інформації або якщо запитувана інформація не була надана в повному обсязі, запитувач має право оскаржити таку відмову або неповноту надання інформації до суду.

Відповідно до Закону України “Про доступ до публічної інформації”, запитувачами можуть бути:

- фізичні особи;
- юридичні особи;
- об'єднання громадян без статусу юридичної особи.

Ці запитувачі мають однакові права на доступ до публічної інформації. Для того, щоб отримати таку інформацію потрібен інформаційний запит. Крім того, запитувачами інформації не можуть бути суб'єкти владних повноважень [14].

Слід зазначити що інформація на запит надається безкоштовно. У разі якщо запит на інформацію передбачає виготовлення копій документів обсягом більше як 10 сторінок, запитувач зобов'язаний відшкодувати фактичні витрати на копіювання та друк. Копія 10 сторінок надається безкоштовно. Граничні норми витрат на копіювання та друк встановлені Кабінетом Міністрів України № 740 від 13.07.2011р., в редакції від 28.01.2020р.[19]

Запит на отримання публічної інформації повинен містити:

- ім'я (найменування), контактний телефон або адресу електронної пошти запитувача;
- предмет запиту(інформація, яку запитувач просить надати);
- підпис і дату за умови подання запиту в письмовій формі.

Розглянемо схематично взаємозв'язок надсилання запиту спеціально уповноваженого підрозділу доступу до публічної інформації та інших підрозділів органу влади в рисунку.[14]

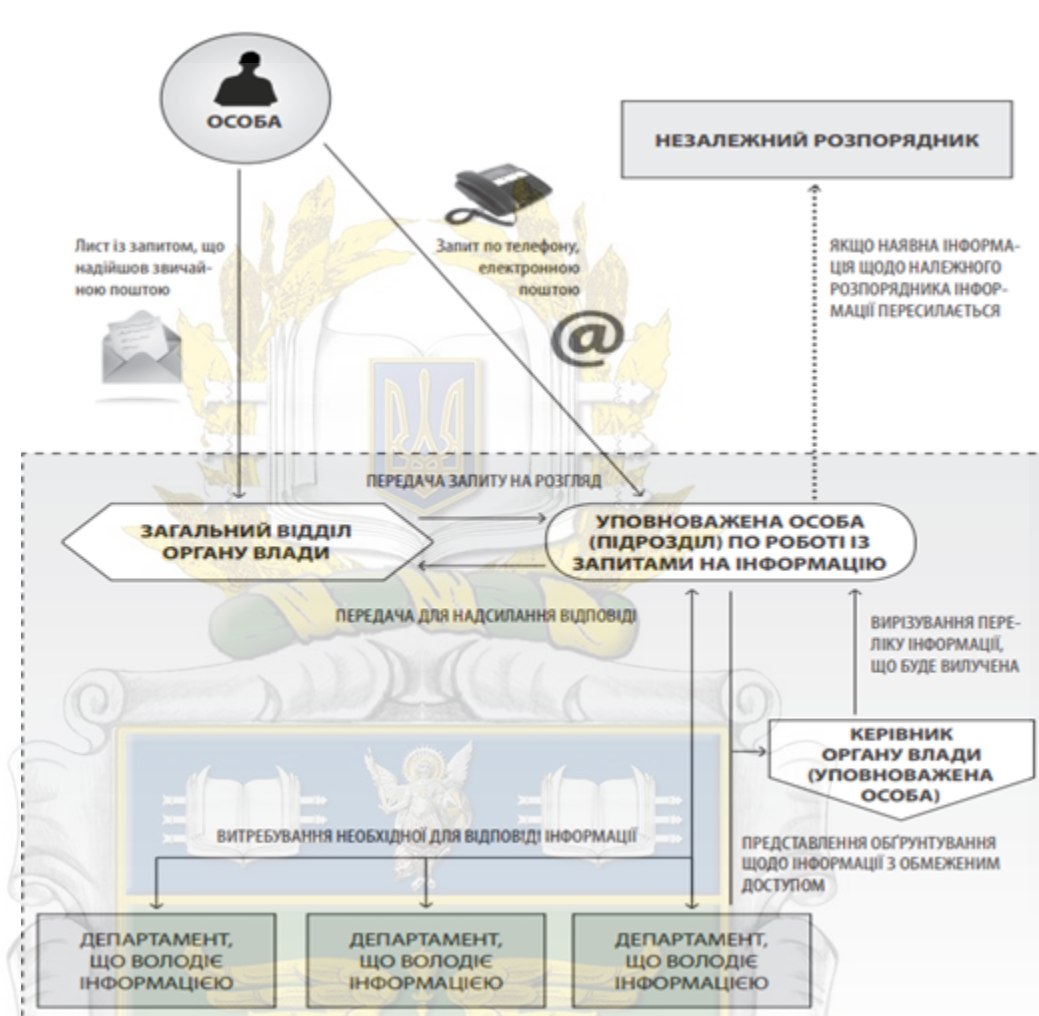

Рисунок 1.2 – Схема взаємозв'язків спеціально уповноваженого підрозділу з доступу до публічної інформації та інших підрозділів органу влади

Джерело: взято автором з [23].

Розпорядник публічної інформації зобов'язаний надати запитувачу публічну інформацію у визначенні строки розгляду запиту на публічну інформацію відповідно до Закону України "Про доступ до публічної інформації".

Загальний строк розгляду запиту становить 5 робочих днів. Цей строк починається з дня отримання запиту розпорядником.

Спеціальний строк розгляду запиту становить 48 годин. Цей строк застосовується для запитів на інформацію, яка стосується:

- життя та здоров'я людини;

- аварій, катастроф, стихійних лих, небезпечних природних явищ та інших надзвичайних ситуацій;
- майна, вилученого правоохоронними органами у зв'язку з кримінальним провадженням.

Подовжений строк розгляду запиту становить 20 робочих днів. Цей строк застосовується у випадках, коли:

- запит стосується великої кількості інформації;
- запит стосується інформації, яка потребує пошуку та збирання інформації з різних джерел;
- запит стосується інформації, яка потребує спеціальних знань та/або узгодження з іншими органами.

Спеціальний строк розгляду запиту у разі дії обставин непереборної сили становить до моменту, коли розпорядник отримає можливість розглянути запит і задовольнити. Цей строк застосовується у випадках, коли розгляд запиту неможливий з об'єктивних причин, таких як стихійні лиха, військові дії, технічні збоїв тощо.

У разі, якщо розпорядник не може надати відповідь на запит у встановлений строк, він зобов'язаний повідомити запитувача про причини затримки та строк, у який він має намір надати відповідь. Строки розгляду запиту починаються з дня отримання запиту розпорядником. Якщо запит надійшов після закінчення робочого дня, відлік строку починається з наступного робочого дня.

Тривалість строку розгляду запиту не переривається та не залежить від вихідних чи святкових днів. Наприклад, якщо запит надійшов у п'ятницю після 17:00, відлік строку розгляду розпочнеться з понеділка. А якщо запит надійшов у неділю, відлік строку розпочнеться з понеділка.

Це означає, що розпорядник має надати відповідь на запит у встановлений строк, навіть якщо цей строк охоплює вихідні чи святкові дні.

Якщо розпорядник не може надати відповідь на запит у встановлений строк, він зобов'язаний повідомити запитувача про причини затримки та строк, у який він має намір надати відповідь.

У разі, якщо розпорядник не надає відповідь на запит у встановлений строк, запитувач має право звернутися до суду з позовом про визнання бездіяльності розпорядника протиправною та зобов'язання його надати запитувану інформацію.

Але у зв'язку з введенням в Україні воєнного стану частина перша статті 8 Закону України "Про правовий режим воєнного стану" передбачає частиною третьою статті 13 Закону України "Про доступ до публічної інформації", що в умовах воєнного стану розпорядник інформації може відмовити в наданні інформації, якщо її надання може призвести до:

- розголошення державної таємниці або іншої інформації, доступ до якої обмежено на підставі закону;
- нанесення шкоди обороноздатності, національній безпеці, громадському порядку, правам і свободам людини і громадянина, охороні навколишнього середовища;
- підриву довіри до органів державної влади або органів місцевого самоврядування;
- розкриття конфіденційної інформації, яка належить фізичним чи юридичним особам. [15]

Отже, в умовах воєнного стану доступ до публічної інформації може бути обмежений, якщо її надання може призвести до негативних наслідків, зазначених у частині третій статті 13 Закону України "Про доступ до публічної інформації".

На практиці це може означати, що розпорядники інформації можуть відмовити в наданні інформації, яка стосується:

- планів і заходів, пов'язаних з обороною країни;
- розміщення і пересування військових частин і підрозділів;
- озброєння і техніки, що використовується у воєнних діях;
- інших аспектів воєнної діяльності.

Крім того, розпорядники інформації можуть відмовити в наданні інформації, яка стосується:

- персональних даних громадян, які беруть участь у воєнних діях;

- інформації про шкоду, завдану війною;
- інформації про порушення прав і свобод людини і громадянина в умовах воєнного стану.

Важливо зазначити, що обмеження доступу до публічної інформації в умовах воєнного стану є тимчасовим і не може бути використано для обмеження прав і свобод людини і громадянина, які не передбачені статтею 13 Закону України "Про доступ до публічної інформації". [14]

Варто звернути увагу, що мова йде не про обмеження доступу до документа, а саме обмеження доступу до інформації, яка може міститися в тому чи іншому документі.

А саме інформація з обмеженим доступом є: конфіденційна, таємна, службова (частина перша статті 6 Закону України "Про доступ до публічної інформації"). Види отримання інформації з обмеженим доступом представимо в таблиці. [14]

Таблиця 1.1 – Види інформації з обмеженим доступом

Види інформації	Коротка характеристика
Службова	Інформація зібрана під час оперативних розшуків повноважень Служби безпеки України в сфері оборони країни не віднесені до державної таємниці. Інформація, що складає міжвідомче листування, службову кореспонденцію, рекомендації щодо розробки напрямів діяльності установи або здійснення контролю, наглядових функцій
Таємна	Інформація, розголошення якої може завдати шкоди особі, суспільству та державі, інформація, яка містить державну, професійну, банківську таємницю, таємницю досудового розслідування на іншу таємницю
Конфіденційна	Інформація призначена для фізичних та юридичних осіб, крім суб'єктів владних повноважень, яка може поширюватись вказаними ними способом на їх запит відповідно до їх умов

Джерело: складено автором.

Важливо зазначити, що обмеження доступу до публічної інформації в умовах воєнного стану є тимчасовим і не може бути використано для обмеження прав і

свобод людини і громадянина, які не передбачені статтею 13 Закону України "Про доступ до публічної інформації".

Висновки до першого розділу

Доступ до публічної інформації в умовах воєнного стану є обмеженим, але не забороненим. Громадяни мають право отримувати інформацію, яка не становить загрози для національної безпеки та територіальної цілісності держави. Ось деякі ключові моменти, які слід враховувати при розгляді питання про доступ до публічної інформації в умовах воєнного стану: право на доступ до публічної інформації може бути обмежено лише у випадках, передбачених законом, обмеження доступу до інформації в умовах воєнного стану має бути обґрунтованим і не повинно призводити до порушення прав і свобод людини і громадянина, громадяни мають право отримувати інформацію, яка не становить загрози для національної безпеки та територіальної цілісності держави.

Для забезпечення прозорості та підзвітності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в умовах воєнного стану важливо, щоб розпорядники інформації обмежували доступ до інформації лише у виняткових випадках і на підставі обґрунтованого рішення.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕПАРТАМЕНТУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ ВІННИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

2.1. Організаційно-функціональна характеристика діяльності Департаменту адміністративних послуг Вінницької міської ради в умовах воєнного стану

Департамент адміністративних послуг Вінницької міської ради (надалі – Департамент) є виконавчим органом міської ради, який утворено відповідно до рішення 3 сесії 6 скликання Вінницької міської ради від 14 січня 2011 року № 85 «Про оптимізацію загальної структури виконавчих органів міської ради, апарату міської ради та її виконкому та їх чисельності». Департамент підзвітний і підконтрольний міській раді, підпорядкований виконавчому комітету міської ради, міському голові, секретарю міської ради, заступникам міського голови та керуючому справами виконкому, відповідно до розподілу обов'язків.

Мета Департаменту адміністративних послуг Вінницької міської ради (надалі – Департамент) – забезпечення реалізації повноважень у сфері забезпечення надання адміністративних послуг виконавчих органів міської ради та органів державної виконавчої влади через центр надання адміністративних послуг. Діяльність Центру спрямована на забезпечення прозорості, доступності та ефективності надання адміністративних послуг, підвищення якості обслуговування громадян та юридичних осіб.

Основними завданнями Центру є: надання адміністративних послуг у спрощеному порядку; забезпечення доступності адміністративних послуг для громадян та юридичних осіб; підвищення якості обслуговування громадян та юридичних осіб; забезпечення прозорості та відкритості діяльності Центру; здійснення моніторингу та контролю за наданням адміністративних послуг.

Центр у своїй діяльності керується такими принципами:

- законності;
- рівності прав громадян та юридичних осіб;
- прозорості та відкритості;
- ефективності;
- орієнтації на потреби громадян та юридичних осіб.

Основними функціями Департаменту є:

1. Забезпечення реалізації повноважень у сфері забезпечення надання адміністративних послуг виконавчих органів міської ради та органів державної виконавчої влади через центр надання адміністративних послуг.

2. Організація функціонування та діяльності утвореного центру надання адміністративних послуг.

3. Реєстрація місця проживання/перебування особи, формування та ведення Реєстру Вінницької міської об'єднаної територіальної громади відповідно до закону.

4. Забезпечення взаємодії із суб'єктами надання адміністративних послуг, комунальними та державними підприємствами у сфері надання адміністративних послуг.

5. Повної і ефективної реалізації повноважень в галузі ресторанного господарства, торгівельного та побутового обслуговування, визначених Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» та іншими законодавчими і нормативними актами України.

6. Повної та ефективної реалізації повноважень органів місцевого самоврядування у сфері захисту прав споживачів, визначених законами України «Про місцеве самоврядування в Україні» та «Про захист прав споживачів».

7. Запровадження та реалізації ефективної політики щодо організації якісного обслуговування населення органами місцевого самоврядування та місцевими органами державної виконавчої влади.

Для досягнення своєї мети Департамент:

1. Забезпечує організацію надання адміністративних послуг в комфортних та зручних для громадян умовах.
2. Сприяє спрощенню процедур надання адміністративних послуг.
3. Впроваджує інноваційні підходи до надання адміністративних послуг.
4. Співпрацює з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, суб'єктами надання адміністративних послуг та іншими зацікавленими сторонами з метою підвищення якості надання адміністративних послуг.

Департамент адміністративних послуг Вінницької міської ради є важливим органом, який сприяє покращенню якості життя громадян міста Вінниці.

До складу Департаменту можуть входити відділи та сектори. Департамент включає у свій склад адміністраторів, державних реєстраторів, державних реєстраторів речових прав, статус та обсяг повноважень яких визначаються спеціальними законами, що регулюють відповідні правовідносини, а також інші структурні підрозділи для виконання встановленого обсягу завдань та повноважень. Адміністратори, державні реєстратори, державні реєстратори речових прав здійснюють свої повноваження в межах відповідних структурних підрозділів Департаменту у приміщенні утвореного виконавчим комітетом Вінницької міської ради центру надання адміністративних послуг.

Положення про зазначені структурні підрозділи затверджується керівником Департаменту за погодженням із заступником міського голови відповідно до розподілу обов'язків на підставі цього Положення та Положення про центр надання адміністративних послуг та порядок взаємодії його учасників, яке затверджується відповідним рішенням виконавчого комітету міської ради. Департамент очолює директор, який призначається на посаду і звільняється з посади міським головою одноособово. Розглянемо структуру департаменту адміністративних послуг: директор Департаменту; перший заступник директора департаменту; заступник директора Департаменту; начальник відділу-адміністратор; державні адміністратори (адміністратор, головний спеціаліст).

Організаційно-функціональна характеристика діяльності департаменту адміністративних послуг Вінницької міської ради в умовах воєнного стану визначається такими факторами:

- Змінами в законодавстві, які регулюють надання адміністративних послуг.
- Змінами в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування в умовах воєнного стану.
- Змінами в потребах громадян у отриманні адміністративних послуг.

У зв'язку з воєнним станом в Україні відбулися зміни в законодавстві, які регулюють надання адміністративних послуг. Зокрема, було прийнято Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації надання адміністративних послуг та інших заходів, спрямованих на забезпечення національної безпеки та оборони України" від 24 лютого 2022 року. Цей закон передбачив ряд змін у процедурі надання адміністративних послуг.

Зміни в законодавстві вимагали від департаменту адміністративних послуг Вінницької міської ради переглядати та адаптувати свою діяльність до нових умов. Зокрема, департаментом було розроблено та впроваджено ряд заходів щодо забезпечення надання адміністративних послуг в умовах воєнного стану, зокрема:

- Впровадження системи дистанційного надання адміністративних послуг. Це дозволило громадянам та бізнесу отримувати адміністративні послуги без необхідності відвідувати ЦНАП. Для цього було розроблено та запроваджено електронну платформу, на якій можна оформити заявку на надання адміністративної послуги та отримати її результат в електронному вигляді.
- Розробка та впровадження нових процедур надання адміністративних послуг, які дозволяють скоротити строк їх надання. Це було зроблено для того, щоб громадяни та бізнес могли отримувати адміністративні послуги в найкоротші терміни. Зокрема, було скорочено строки розгляду заявок на отримання адміністративних послуг, а також було спрощено процедуру їх надання.

Ці заходи дозволили забезпечити безперервне надання адміністративних послуг в умовах воєнного стану. Вони також сприяли покращенню якості та ефективності надання адміністративних послуг.

Окрім цих заходів, департамент адміністративних послуг Вінницької міської ради також вжив такі заходи для забезпечення надання адміністративних послуг в умовах воєнного стану:

- Забезпечення безпеки працівників та відвідувачів ЦНАП. Для цього було розроблено та запроваджено заходи безпеки, зокрема, посилено пропускний режим, впроваджено систему відеоспостереження та ін.
- Надання допомоги громадянам та бізнесу, які постраждали від воєнних дій. Для цього було розроблено та запроваджено спеціальні процедури надання адміністративних послуг для цієї категорії громадян та бізнесу.

Ці заходи дозволили забезпечити надання адміністративних послуг в умовах воєнного стану на високому рівні. Вони також сприяли підтримці громадян та бізнесу, які постраждали від воєнних дій.

2.2. Аналіз стану оприлюднення і оновлення відкритих даних департаменту адміністративних послуг Вінницької міської ради в умовах воєнного стану

Стан оприлюднення і оновлення відкритих даних департаменту адміністративних послуг Вінницької міської ради в умовах воєнного стану є позитивним. Департаментом було оприлюднено широкий спектр відкритих даних, які відповідають вимогам Закону України "Про доступ до публічної інформації".

Оприлюднені дані включають в себе:

- Інформацію про структуру та діяльність департаменту. Ця інформація включає в себе інформацію про посадових осіб департаменту, структурні підрозділи департаменту, а також перелік адміністративних послуг, які надаються департаментом.

- Інформацію про надання адміністративних послуг. Ця інформація включає в себе інформацію про строки надання адміністративних послуг, перелік документів, які необхідно надати для отримання адміністративних послуг, а також інформацію про вартість адміністративних послуг.

- Інформацію про діяльність департаменту в умовах воєнного стану. Ця інформація включає в себе інформацію про зміни у порядку надання адміністративних послуг в умовах воєнного стану, а також інформацію про заходи, які вживаються департаментом для забезпечення надання адміністративних послуг в умовах воєнного стану.

Згідно з розпорядженням міського голови від 06.05.2011р. №129-р "Про заходи щодо забезпечення доступу до публічної інформації в виконавчих органах Вінницької міської ради", зі змінами, відділ звернень апарату міської ради та її виконкому визначено спеціальним структурним підрозділом, який організовує в установленому порядку доступ до публічної інформації, облік, систематизацію, контроль своєчасного виконання, аналізування та відправлення відповідей на інформаційні запити, що надходять до міської ради та її виконавчих органів, а також надає консультації під час оформлення таких запитів.

Надання публічної інформації виконавчим комітетом Вінницької міської ради здійснюється у відповідь на інформаційний запит.

Пропоную розглянути детальний аналіз запитів на інформацію, що надходять до виконавчого комітету Вінницької міської ради запити та звернення громадян. За даними Департаменту адміністративних послуг Вінницької міської ради, за останні 5 років до Департаменту надійшло 15 222 запитів на публічну інформацію. З них:

- у 2022 році - 2 552 запити;
- у 2021 році - 2 911 запити;
- у 2020 році - 2 986 запити;
- у 2019 році - 2 838 запити;
- у 2018 році - 2 935 запити.

Найбільше запитів надійшло у 2022 році, що пов'язано з введенням в Україні воєнного стану. У цей період громадяни були зацікавлені у отриманні інформації про діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також про ситуацію в місті.

Більшість запитів надійшло від фізичних осіб (14 814 запити), від юридичних осіб - 398 запити.

Найбільше запитів стосувалися надання копій документів (6 748 запити), інформації про порядок надання адміністративних послуг (3 676 запити) та інформації про діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування (2 898 запити).

Департамент адміністративних послуг Вінницької міської ради працює над удосконаленням роботи з запитами на публічну інформацію. З метою підвищення ефективності надання публічної інформації, Департаментом було розроблено та затверджено Інструкцію про порядок роботи з запитами на публічну інформацію в Департаменті адміністративних послуг Вінницької міської ради. Крім того, Департаментом проводиться інформаційно-просвітницька робота з громадянами з метою підвищення їх обізнаності про права та можливості щодо доступу до публічної інформації.

В таблиці 2.1 відображено результати розгляду запитів на публічну інформацію Департаментом адміністративних послуг Вінницької міської ради за останні 5 років

Таблиця 2.1 – Розгляд запитів на публічну інформацію

Рік	Кількість запитів	Кількість запитів, розглянутих позитивно	Кількість запитів, розглянутих негативно	Кількість запитів, повернутих заявникам
2022	2 552	2 485	67	90
2021	2 911	2 856	55	100
2020	2 986	2 927	59	100
2019	2 838	2 787	51	100
2018	2 935	2 884	51	100

Джерело: складено автором.

Загальна кількість запитів на публічну інформацію, розглянутих Департаментом адміністративних послуг Вінницької міської ради за останні 5 років, становить 15 222. З них 14 814 запитів розглянуто позитивно, тобто надано запитувану інформацію; 398 запитів розглянуто негативно, тобто відмовлено у наданні інформації; 21 запит повернуто заявникам, оскільки вони були неповними або невідповідними.

Також розглянемо інформацію про доступ до публічної інформації Вінницької міської ради а також до інформації департаменту адміністративних послуг. У 2017 році Вінниця приєдналась до Міжнародної Хартії відкритих даних. Це був важливий крок для міста, який засвідчив його прихильність до прозорості та відкритості у своїй діяльності.

У рамках приєднання до Хартії було підписано Меморандум про співпрацю між Вінницькою міською радою та Державним агентством з питань електронного урядування України. Меморандум передбачав співпрацю у сфері розробки та впровадження політики відкритих даних у Вінниці.

Також було прийнято Рішення виконавчого комітету міської ради від 20.07.2017 р. №1627 "Про приєднання Вінницької міської ради та її виконавчих ор-

ганів до Міжнародної Хартії відкритих даних". Це рішення закріплювало зобов'язання Вінницької міської ради оприлюднювати публічну інформацію у відкритому доступі.

У результаті цих заходів у Вінниці було створено Портал відкритих даних, на якому оприлюднені набори даних, які містять суспільний інтерес. Портал постійно оновлюється, і на нього додаються нові набори даних.

Приєднання Вінниці до Міжнародної Хартії відкритих даних є важливим кроком у напрямку підвищення прозорості та ефективності управління містом. Це дає можливість громадянам та бізнесу отримувати доступ до інформації про діяльність міської ради в електронному вигляді, а також використовувати її для власних цілей.

План дій з реалізації принципів Міжнародної Хартії відкритих даних виконується згідно розпорядження міського голови від 18.10.2017 р. № 181-Р "Про заходи щодо реалізації принципів Міжнародної Хартії відкритих даних та розвитку відкритих даних".

На виконання Постанови Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 року №835 «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних», виконавчі органи Вінницької міської ради та міські комунальні підприємства зобов'язані оприлюднювати набори даних, які містять суспільний інтерес.

На виконання розпорядження міського голови від 17.05.2018 року №70-р "Про впровадження Порталу відкритих даних Вінниці" Портал відкритих даних Вінницької міської ради - це ресурс, на якому у визначених форматах відкритих даних оприлюднені доступні для автоматичної обробки електронними засобами набори даних, які є у розпорядженні виконавчих органів Вінницької міської ради та міських комунальних підприємств, і містять суспільний інтерес.

На Порталі розміщено широкий спектр відкритих даних, зокрема, інформація про:

- Адміністративні послуги, які надаються Вінницькою міською радою.
- Режим роботи ЦНАП.

- Контактна інформація Вінницької міської ради та ЦНАП.
- Дані про стан навколишнього середовища.
- Дані про земельні ділянки.
- Дані про бюджет Вінницької міської ради.

Данні на Порталі відкритих даних Вінницької міської ради оприлюднені у форматі CSV (від англ. comma-separated values ‘значення, розділені комою’, іноді character-separated values ‘значення, розділені символом’) — текстовий формат, призначений для представлення табличних даних), XML (у перекладі з англ eXtensible Markup Language - мова розмітки, що розширюється. Використовується для зберігання та передачі даних), JSON (англ. *JavaScript Object Notation*, укр. *запис об'єктів JavaScript*, вимовляється *джейсон*) - це текстовий формат обміну даними між комп'ютерами (та інших форматах, які дозволяють їхню автоматизовану обробку. Це робить їх доступними для використання громадянами, бізнесом, а також науковцями та іншими зацікавленими особами.

Портал відкритих даних Вінницької міської ради є важливим інструментом для забезпечення прозорості діяльності міської ради та підвищення ефективності управління містом. Він дозволяє громадянам та бізнесу отримувати доступ до інформації про діяльність міської ради в електронному вигляді, а також використовувати її для власних цілей.

Висновки до другого розділу

Обмеження доступу до публічної інформації в умовах воєнного стану є необхідним заходом для забезпечення безпеки держави та її громадян. Однак важливо дотримуватися права на доступ до публічної інформації та вжити заходів для забезпечення доступу до інформації, яка не підлягає обмеженню.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО ТА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ РЕГУЛЮВАННЯ ДОСТУПУ ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ДЕПАРТАМЕНТУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ ВІННИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

3.1. Удосконалення правового механізму доступу до публічної інформації

Право на доступ до публічної інформації є одним із основоположних прав людини та громадянина, яке гарантується Конституцією України (ст. 34). Воно є важливим інструментом забезпечення прозорості та підзвітності органів державної влади та місцевого самоврядування, а також сприяє участі громадян у прийнятті рішень, які їх стосуються.

Правове забезпечення доступу до публічної інформації в Україні базується на таких нормативно-правових актах:

- Конституція України;
- Закон України «Про доступ до публічної інформації»;
- Закон України «Про інформацію»;
- Закон України «Про державну таємницю»;
- Закон України «Про захист інформації в інформаційно-комунікативних системах» тощо.

Закон України «Про доступ до публічної інформації» визначає правовий механізм реалізації права на доступ до публічної інформації, а також порядок одержання інформації від суб'єктів публічної влади.

Імплементация законодавства про доступ до публічної інформації в Україні є складним і тривалим процесом. Наразі існує ряд проблем, які перешкоджають ефективній реалізації цього права.

Однією з основних проблем є недостатній рівень правової обізнаності громадян про їх право на доступ до публічної інформації. Багато людей не знають про

існування цього права, а також про порядок його реалізації. Це призводить до того, що громадяни не подають запитів на отримання інформації, або їхні запити не відповідають вимогам законодавства.

Іншою проблемою є недосконалість механізмів оскарження рішень суб'єктів публічної влади про відмову в доступі до інформації. Закон України «Про доступ до публічної інформації» передбачає можливість оскарження таких рішень до суду, однак ця процедура є тривалою та складною. Це призводить до того, що громадяни часто відмовляються від оскарження рішень суб'єктів публічної влади.

Відсутність ефективного контролю за дотриманням вимог законодавства про доступ до публічної інформації також є проблемою, яка перешкоджає реалізації цього права. Наразі в Україні відсутній незалежний орган, який би здійснював контроль за дотриманням вимог законодавства про доступ до публічної інформації. Це призводить до того, що суб'єкти публічної влади часто порушують вимоги цього законодавства, не побоюючись відповідальності.

Для вирішення зазначених проблем необхідно вжити таких заходів:

- Поширювати правову освіту серед громадян про їх право на доступ до публічної інформації.
- Вдосконалити механізми оскарження рішень суб'єктів публічної влади про відмову в доступі до інформації.
- Запровадити ефективний контроль за дотриманням вимог законодавства про доступ до публічної інформації.

Реалізація цих заходів сприятиме підвищенню рівня реалізації права на доступ до публічної інформації в Україні.

Окрім зазначених проблем, існують також інші, менш масштабні, але не менш важливі проблеми імплементації законодавства про доступ до публічної інформації в Україні. До них можна віднести:

- Недостатня відкритість інформації, що оприлюднюється суб'єктами публічної влади.

- Недосконалість нормативно-правової бази, яка регулює доступ до публічної інформації.
- Відсутність достатніх ресурсів у суб'єктів публічної влади для забезпечення доступу до інформації.

Регулярне вирішення зазначених проблем сприятиме подальшому вдосконаленню законодавства про доступ до публічної інформації та підвищенню ефективності його реалізації.

Зокрема, внесення змін до Закону України «Про доступ до публічної інформації» в частині:

- уточнення визначення поняття «публічна інформація»;
- вдосконалення механізмів оскарження рішень суб'єктів публічної влади про відмову в доступі до інформації;
- упорядкування порядку обмеження доступу до службової інформації; сприятиме підвищенню рівня реалізації права на доступ до інформації в Україні.

Крім того, важливим напрямом є поширення правової освіти серед громадян про їх право на доступ до публічної інформації. Це сприятиме підвищенню рівня правової обізнаності громадян про їх право на доступ до публічної інформації, що, у свою чергу, призведе до збільшення кількості запитів на отримання інформації від суб'єктів публічної влади.

Також важливою є робота з підвищення рівня відповідальності суб'єктів публічної влади за порушення вимог законодавства про доступ до публічної інформації. Це сприятиме запобіганню порушенням прав громадян на доступ до інформації.

Регулярне вирішення зазначених проблем сприятиме створенню в Україні відкритого та прозорого суспільства, в якому громадяни мають право знати, що відбувається в країні

3.2. Оптимізація організаційного механізму доступу до публічної інформації в умовах воєнного стану

До цього часу доступ до інформації, яка перебувала у володінні органів державної влади та органів місцевого самоврядування, був обмежений. Громадяни могли отримувати інформацію лише за наявності спеціальних підстав, наприклад, якщо вони були учасниками судового процесу або якщо інформація стосувалася їхніх особистих прав та інтересів.

Це створювало перешкоди для реалізації таких важливих завдань, як:

- забезпечення прозорості та підзвітності органів державної влади та місцевого самоврядування;
- сприяння участі громадян у прийнятті рішень, які їх стосуються;
- підвищення рівня обізнаності громадян про їхні права та обов'язки;
- розвиток громадянського суспільства.

Запровадження Закону України «Про доступ до публічної інформації» у 2011 році стало важливим кроком на шляху вирішення цих проблем. Закон встановив презумпцію відкритості інформації, тобто інформація, яка знаходиться у володінні суб'єктів публічної влади, є відкритою, якщо інше не передбачено законом. Закон також визначив вичерпний перелік підстав для обмеження доступу до інформації.

Запровадження Закону «Про доступ до публічної інформації» сприяло підвищенню рівня прозорості та підзвітності органів державної влади та місцевого самоврядування. Громадяни отримали можливість отримувати інформацію про діяльність органів влади, зокрема про їхні рішення, дії та бездіяльність, про використання бюджетних коштів, про надання адміністративних послуг тощо. Це дозволило громадянам контролювати діяльність органів влади, а також брати участь у прийнятті рішень, які їх стосуються.

Запровадження Закону «Про доступ до публічної інформації» також сприяло підвищенню рівня обізнаності громадян про їхні права та обов'язки. Громадяни

отримали можливість отримувати інформацію про свої права та обов'язки, а також про способи їх захисту. Це сприяло розвитку громадянського суспільства та підвищенню рівня правосвідомості громадян.

Звичайно, Закон «Про доступ до публічної інформації» не позбавлений певних недоліків, які перешкоджають ефективній реалізації права на доступ до інформації. Зокрема, визначення поняття «публічна інформація» є досить широким і розпливчастим, що створює можливості для суб'єктів публічної влади для обмеження доступу до інформації. Також, механізм оскарження рішень суб'єктів публічної влади про відмову в доступі до інформації є тривалим та складним.

Незважаючи на ці недоліки, запровадження Закону «Про доступ до публічної інформації» було важливим кроком на шляху до побудови відкритого та прозорого суспільства в Україні.

Велику роль в імплементації положень законодавства про доступ відіграв громадський сектор і неурядові організації. Інструменти, передбачені Законом України «Про доступ до публічної інформації», були на часі, і їх запровадження знайшло широку підтримку донорських організацій. Ці інструменти, зокрема:

- Право на доступ до інформації про діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування;
- Право на оскарження рішень суб'єктів публічної влади про відмову в доступі до інформації;
- Право на отримання інформації у формі відкритих даних, сприяли підвищенню рівня прозорості та підзвітності органів влади, а також розвитку громадянського суспільства в Україні.

Численні тренінги та освітні курси для активістів, журналістів, розпорядників публічної інформації досі користуються великим попитом. Ці тренінги та курси сприяють підвищенню обізнаності громадян про їхні права та свободи, зокрема про право на доступ до інформації.

Ось деякі конкретні приклади діяльності громадського сектору та неурядових організацій в імplementації законодавства про доступ до публічної інформації в Україні:

- Громадські організації проводили кампанії з підвищення обізнаності громадян про право на доступ до інформації.
- Громадські організації надавали правову допомогу громадянам, які зверталися до суду з позовами про захист прав на доступ до інформації.
- Громадські організації проводили тренінги та освітні курси для активістів, журналістів, розпорядників публічної інформації.

Діяльність громадського сектору та неурядових організацій сприяла підвищенню ефективності імplementації законодавства про доступ до публічної інформації в Україні.

Доступ до публічної інформації є важливим інструментом для забезпечення прозорості та підзвітності органів влади.

В умовах воєнного стану доступ до публічної інформації є особливо важливим. У цей час громадяни мають право отримувати інформацію про діяльність органів влади, зокрема про:

- Прийняття рішень, які впливають на їхнє життя;
- Використовування бюджетних коштів;
- Надання адміністративних послуг;
- Військову та гуманітарну допомогу.

Доступ до публічної інформації сприяє підвищенню прозорості та підзвітності органів влади в умовах воєнного стану. Це, своєю чергою, сприяє підвищенню довіри громадян до органів влади та сприяє ефективнішому ухваленню рішень.

Ось деякі конкретні приклади того, як доступ до публічної інформації може бути використаний в умовах воєнного стану для досягнення цілей сталого розвитку:

- Громадяни можуть використовувати доступ до публічної інформації для контролю за використанням бюджетних коштів, виділених на допомогу постраждалим від війни.

- Журналісти можуть використовувати доступ до публічної інформації для розслідування випадків корупції або неефективного управління в умовах воєнного стану.

- Активісти можуть використовувати доступ до публічної інформації для лобіювання змін у законодавстві, які сприятимуть сталому розвитку.

Умови воєнного стану створюють певні труднощі для реалізації права на доступ до публічної інформації. Зокрема, в умовах воєнного стану органи державної влади та місцевого самоврядування можуть обмежувати доступ до інформації, яка є конфіденційною або може завдати шкоди національній безпеці. Крім того, воєнний стан може призвести до зниження рівня прозорості та підзвітності органів влади, що може негативно позначитися на реалізації права на доступ до публічної інформації.

Однак, незважаючи на ці труднощі, важливо забезпечити доступ до публічної інформації в умовах воєнного стану. Доступ до публічної інформації є важливим інструментом для забезпечення прозорості та підзвітності органів влади, а також для досягнення цілей сталого розвитку.

Ось деякі рекомендації щодо забезпечення доступу до публічної інформації в умовах воєнного стану:

- Уряд повинен розробити та впровадити механізм, який гарантуватиме доступ до публічної інформації, яка не є конфіденційною або не може завдати шкоди національній безпеці.

- Органи державної влади та місцевого самоврядування повинні оприлюднювати інформацію про свою діяльність у більш зрозумілій та доступній формі.

- Громадський сектор та неурядові організації повинні проводити кампанії з підвищення обізнаності громадян про право на доступ до публічної інформації.

Виконання цих рекомендацій сприятиме забезпеченню доступу до публічної інформації в умовах воєнного стану та сприятиме досягненню цілей сталого розвитку.

Умови воєнного стану в Україні суттєво впливають на розвиток та доступ до публічної інформації. З одного боку, воєнний стан створює певні труднощі для реалізації права на доступ до інформації, а з іншого боку, також створює певні можливості для його вдосконалення.

Основні труднощі, які виникають у сфері доступу до публічної інформації в умовах воєнного стану, включають:

- Обмеження доступу до інформації, яка є конфіденційною або може завдати шкоди національній безпеці. Це обмеження передбачені Законом України «Про доступ до публічної інформації» та є необхідними для забезпечення безпеки держави та її громадян. Однак, вони можуть призвести до зниження рівня прозорості та підзвітності органів влади.
- Зниження рівня обізнаності громадян про їхні права та свободи, зокрема про право на доступ до інформації. Це зниження обумовлено тим, що в умовах воєнного стану громадяни зосереджені на інших питаннях, зокрема на безпеці та забезпеченні своїх основних потреб.
- Зниження рівня ресурсів, які виділяються на реалізацію права на доступ до інформації. Це зниження обумовлено тим, що в умовах воєнного стану ресурси спрямовуються на вирішення інших пріоритетних завдань.

Основні можливості, які виникають у сфері доступу до публічної інформації в умовах воєнного стану, включають:

- Підвищення значення прозорості та підзвітності органів влади для ефективного управління країною в умовах надзвичайної ситуації. У умовах воєнного стану важливо, щоб громадяни мали доступ до інформації про діяльність органів влади, зокрема про їхні рішення, дії та бездіяльність. Це дозволить громадянам контролювати діяльність органів влади та сприяти ефективному вирішенню проблем, які виникають внаслідок війни.

- Підвищення обізнаності громадян про їхні права та свободи, зокрема про право на доступ до інформації. У умовах воєнного стану важливо, щоб громадяни знали свої права та свободи, зокрема право на доступ до інформації. Це дозволить громадянам захистити свої права та свободи в умовах воєнного стану.

- Розвиток нових технологій, які можуть сприяти покращенню доступу до публічної інформації. У умовах воєнного стану важливо використовувати нові технології, які можуть сприяти покращенню доступу до публічної інформації, зокрема до відкритих даних. Це дозволить громадянам отримувати інформацію в більш зручний і доступний спосіб.

Враховуючи основні аспекти розвитку та доступу до публічної інформації в умовах воєнного стану, можна запропонувати такі напрямки вдосконалення цієї сфери:

- Вдосконалення визначення поняття «публічна інформація». Необхідно уточнити, яка інформація повинна вважатися публічною в умовах воєнного стану. Це дозволить забезпечити баланс між правом на доступ до інформації та необхідністю захисту національних інтересів.

- Впорядкування порядку обмеження доступу до інформації. Необхідно розробити більш чіткі та прозорі правила обмеження доступу до інформації в умовах воєнного стану. Це дозволить уникнути необґрунтованих обмежень доступу до інформації.

- Покращення механізму оскарження рішень суб'єктів публічної влади про відмову в доступі до інформації. Необхідно зробити механізм оскарження більш доступним та ефективним. Це дозволить громадянам захистити свої права на доступ до інформації.

Також, важливо продовжувати роботу з підвищення обізнаності громадян про їхні права та свободи, зокрема про право на доступ до інформації. Це можна робити за допомогою таких заходів, як:

- Кампанії з підвищення обізнаності в ЗМІ та соціальних мережах.

- Тренінги та освітні курси для громадян, журналістів та розпорядників публічної інформації.

Розвиток нових технологій також може сприяти покращенню доступу до публічної інформації в умовах воєнного стану. Наприклад, можна використовувати такі технології, як:

- Штучний інтелект для аналізу великих обсягів даних.
- Розробка нових платформ для доступу до відкритих даних.

Запровадження цих заходів сприятиме покращенню розвитку та доступу до публічної інформації в умовах воєнного стану.

Штучний інтелект може використовуватися для аналізу великих обсягів даних, які генеруються органами влади в умовах воєнного стану. Наприклад, штучний інтелект може використовуватися для:

- Автоматизації процесу обробки запитів на доступ до інформації. Це дозволить скоротити час розгляду запитів та підвищити ефективність роботи розпорядників публічної інформації.
- Автоматизованого виявлення інформації, яка може бути обмежена доступом. Це дозволить мінімізувати ризик необґрунтованого обмеження доступу до інформації.
- Аналізування даних про діяльність органів влади. Це дозволить громадянам отримати кращі уявлення про те, як працюють органи влади та як вони реагують на виклики, пов'язані з війною.

Розробка нових платформ для доступу до відкритих даних

Розробка нових платформ для доступу до відкритих даних може зробити інформацію більш доступною та зрозумілою для громадян. Наприклад, нові платформи можуть включати такі функції, як:

- Інтуїтивно зрозумілий інтерфейс. Це дозволить громадянам легко знаходити та розуміти інформацію.
- Візуалізація даних. Це дозволить громадянам краще зрозуміти складні дані.

- Можливість пошуку та фільтрації даних. Це дозволить громадянам швидко знаходити потрібну інформацію.

Також, нові платформи можуть бути розроблені з урахуванням специфічних потреб громадян в умовах воєнного стану. Наприклад, вони можуть включати такі функції, як:

- Можливість отримувати інформацію про безпеку та захист населення.
- Можливість отримувати інформацію про гуманітарну допомогу.
- Можливість отримувати інформацію про роботу органів влади.

Запровадження цих технологій сприятиме покращенню доступу до публічної інформації в умовах воєнного стану та допоможе громадянам краще розуміти, що відбувається в країні та як вони можуть допомогти.

Для удосконалення правового та організаційного механізму регулювання доступу до публічної інформації Департаменту адміністративних послуг Вінницької міської ради пропонується внести зміни до чинного законодавства України у сфері доступу до публічної інформації, а також вжити таких заходів щодо удосконалення організаційного механізму доступу до публічної інформації:

1. Удосконалення нормативно-правового регулювання доступу до публічної інформації

- Розширити перелік суб'єктів, які зобов'язані оприлюднювати публічну інформацію. До цього переліку слід включити Департамент адміністративних послуг Вінницької міської ради.

Це дозволить забезпечити більшу прозорість діяльності Департаменту та підвищити рівень довіри громадян та бізнесу до нього.

- Запровадити обов'язкове оприлюднення відкритих даних на єдиному державному вебпорталі відкритих даних.

Це дозволить забезпечити більшу доступність та використання відкритих даних Департаменту.

- Запровадити механізм зворотного зв'язку з громадянами та бізнесом щодо якості та актуальності відкритих даних.

Це дозволить вчасно отримувати відгуки та пропозиції щодо відкритих даних, а також впроваджувати необхідні зміни.

2. Удосконалення організаційного механізму доступу до публічної інформації

- Створити єдиний центр надання інформації про публічну інформацію Департаменту.

Це дозволить громадянам та бізнесу отримувати інформацію про публічну інформацію Департаменту в одному місці.

- Запровадити систему електронного документообігу для надання інформації про публічну інформацію.

Це дозволить спростити та прискорити процедуру надання інформації.

- Провести інформаційну кампанію щодо доступу до публічної інформації Департаменту.

Це дозволить підвищити обізнаність громадян та бізнесу про їхні права щодо доступу до публічної інформації.

Висновки до третього розділу

Реалізація запропонованих вище заходів сприятиме покращенню правового та організаційного механізму регулювання доступу до публічної інформації Департаменту адміністративних послуг Вінницької міської ради, а також забезпечить більшу доступність та використання публічної інформації.

Такі зміни будуть відповідати вимогам сучасного суспільства та сприятимуть підвищенню прозорості діяльності органів влади та органів місцевого самоврядування, а також забезпеченню права громадян на доступ до публічної інформації.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У магістерській кваліфікаційній роботі запропоновано шляхи вирішення важливого завдання щодо поглиблення теоретико-методичних засад і розробки механізмів формування доступу до публічної інформації на прикладі Департаменту адміністративних послуг Вінницької міської ради в умовах воєнного стану.

Результати проведеного дослідження дозволили зробити такі теоретичні та практичні висновки:

1. На підставі дослідження проблеми доступу до публічної інформації в умовах воєнного стану виявлено, що він нині є обмеженим, але не забороненим. Громадяни України мають право отримувати інформацію, яка не становить загрози для національної безпеки та територіальної цілісності держави. Ось деякі ключові моменти, які слід враховувати при розгляді питання про доступ до публічної інформації в умовах воєнного стану: право на доступ до публічної інформації може бути обмежено лише у випадках, передбачених законом, обмеження доступу до інформації в умовах воєнного стану має бути обґрунтованим і не повинно призводити до порушення прав і свобод людини і громадянина, громадяни мають право отримувати інформацію, яка не становить загрози для національної безпеки та територіальної цілісності держави.

2. Для забезпечення прозорості та підзвітності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в умовах воєнного стану важливо, щоб розпорядники інформації обмежували доступ до інформації лише у виняткових випадках і на підставі обґрунтованого рішення. Обмеження доступу до публічної інформації в умовах воєнного стану є необхідним заходом для забезпечення безпеки держави та її громадян. Однак важливо дотримуватися права на доступ до публічної інформації та вжити заходів для забезпечення доступу до інформації, яка не підлягає обмеженню.

3. Проведено аналіз запитів на інформацію, що надходять до виконавчого комітету Вінницької міської ради, зокрема щодо запитів та звернення громадян. За

даними Департаменту адміністративних послуг Вінницької міської ради, за останні 5 років до Департаменту надійшло 15 222 запитів на публічну інформацію. Найбільше запитів надійшло у 2022 році, що пов'язано з введенням в Україні воєнного стану. У цей період громадяни були зацікавлені у отриманні інформації про діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також про ситуацію в місті. Більшість запитів надійшло від фізичних осіб (14 814 запитів), від юридичних осіб – 398 запитів. Найбільше запитів стосувалися надання копій документів (6 748 запитів), інформації про порядок надання адміністративних послуг (3 676 запитів) та інформації про діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування (2 898 запитів).

4. Досліджено важливі проблеми імплементації законодавства про доступ до публічної інформації в Україні. До них можна віднести: недостатню відкритість інформації, що оприлюднюється суб'єктами публічної влади; недосконалість нормативно-правової бази, яка регулює доступ до публічної інформації; відсутність достатніх ресурсів у суб'єктів публічної влади для забезпечення доступу до інформації.

5. Відсутність ефективного контролю за дотриманням вимог законодавства про доступ до публічної інформації також є проблемою, яка перешкоджає реалізації цього права. Наразі в Україні відсутній незалежний орган, який би здійснював контроль за дотриманням вимог законодавства про доступ до публічної інформації. Це призводить до того, що суб'єкти публічної влади часто порушують вимоги цього законодавства, не побоюючись відповідальності.

6. З метою підвищення рівня доступу громадян України, зокрема вінничан до публічної інформації запропоновано вжити наступних заходів: поширювати правову освіту серед громадян про їх право на доступ до публічної інформації; вдосконалити механізми оскарження рішень суб'єктів публічної влади про відмову в доступі до інформації; запровадити ефективний контроль за дотриманням вимог законодавства про доступ до публічної інформації; впорядкувати порядок обмеження доступу до інформації. Необхідно розробити більш чіткі та прозорі правила

обмеження доступу до інформації в умовах воєнного стану. Це дозволить уникнути необґрунтованих обмежень доступу до інформації; покращити порядок оскарження рішень суб'єктів публічної влади про відмову в доступі до інформації. Необхідно зробити механізм оскарження більш доступним та ефективним. Це дозволить громадянам захистити свої права на доступ до інформації.

7. З метою удосконалення правового та організаційного механізму регулювання доступу до публічної інформації Департаменту адміністративних послуг Вінницької міської ради в роботі запропоновано внести зміни до чинного законодавства України у сфері доступу до публічної інформації, а також вжити таких заходів щодо удосконалення організаційного механізму доступу до публічної інформації. Зокрема це стосується: удосконалення нормативно-правового регулювання доступу до публічної інформації (розширити перелік суб'єктів, які зобов'язані оприлюднювати публічну інформацію), що дозволить забезпечити більшу прозорість діяльності Департаменту та підвищити рівень довіри громадян та бізнесу до нього; (запровадити обов'язкове оприлюднення відкритих даних на єдиному державному вебпорталі відкритих даних), що дозволить забезпечити більшу доступність та використання відкритих даних Департаменту; (запровадити механізм зворотного зв'язку з громадянами та бізнесом щодо якості та актуальності відкритих даних), що дозволить вчасно отримувати відгуки та пропозиції щодо відкритих даних, а також впроваджувати необхідні зміни; удосконалити організаційний механізм доступу до публічної інформації (створити єдиний центр надання інформації про публічну інформацію Департаменту), що дозволить громадянам та бізнесу отримувати інформацію про публічну інформацію Департаменту в одному місці; (запровадити систему електронного документообігу для надання інформації про публічну інформацію), що дозволить спростити та прискорити процедуру надання інформації; (провести інформаційну кампанію щодо доступу до публічної інформації Департаменту), що дозволить підвищити обізнаність громадян та бізнесу про їхні права щодо доступу до публічної інформації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. "Доступ до публічної інформації в умовах воєнного стану: актуальні питання", стаття у виданні "Юридична практика" від 29.06.2022 року.
2. "Доступ до публічної інформації в умовах воєнного стану: як подавати та отримувати інформацію", стаття у виданні "Дзеркало тижня" від 22.03.2022 року.
3. "Обмеження доступу до публічної інформації в умовах воєнного стану: правові аспекти", стаття у виданні "ПРАВО.UA" від 24.03.2022 року.
4. [\(https://legaid.gov.ua/publikatsiyi/dostup-do-publichnoyi-informacziyi-pid-chas-diyi-voyennogo-stanu/\)](https://legaid.gov.ua/publikatsiyi/dostup-do-publichnoyi-informacziyi-pid-chas-diyi-voyennogo-stanu/)
5. <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/13168>
6. https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/ua/ATI_Uk.pdf
7. <https://zakon.rada.gov.ua/laws> - Законодавство України.
8. www.omr.gov.ua/ua/announcement/226837/
9. Блог "Доступ до публічної інформації", який веде Офіс Уповноваженого ВРУ з прав людини.
10. Деякі питання забезпечення функціонування інформаційно-комунікаційних систем, електронних комунікаційних систем, публічних електронних реєстрів в умовах воєнного стану : Постанова Каб. Міністрів України від 12. 03. 2022 р. № 263 : станом на 1 лют. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/263-2022-п#Text>
11. Доступ до публічної інформації під час дії воєнного стану. Юридична Газета. URL: <https://yur-gazeta.com/golovna/dostup-dopublichnoyi-informacziyi-pid-chas-diyi-voyennogo-stanu.html> (дата звернення: 20. 02. 2023).
12. Забезпечення доступу до публічної інформації як стратегічний пріоритет державної політики України : аналіт. доп. / О. А. Корнієвський, П. Ф. Вознюк, Д. М. Горелов, Ю. В. Опалько [та ін.]; за ред. О. А. Корнієвського, В. М. Яблонського. – К.: НІСД, 2012. – 72

https://kyivcity.gov.ua/publicna_informatsiya_257928/pitannya_i_vidpovidi_pro_publichnu_informatsiyu_257957/

13. Забезпечення доступу до публічної інформації як стратегічний пріоритет державної політики України : аналіт. доп. / О. А. Корнієвський, П. Ф. Вознюк, Д. М. Горелов, Ю. В. Опалько [та ін.]; за ред. О. А. Корнієвського Закон України "Про доступ до публічної інформації" (із змінами, внесеними Законом України від 26.01.2023 № 2017-IX). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>

14. Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13 січня 2011 року №2939-VI

15. Закону України “Про правовий режим воєнного стану”, (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 28, ст.250) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

16. Збірник судових рішень щодо доступу до публічної інформації, розроблений ГО "Інститут розвитку регіональної преси".

17. ЗУ «Про внесення змін до деяких законів України щодо уточнення завдань та основ підготовки і ведення національного спротиву» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2024-20#Text>

18. ЗУ «Про інформацію (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 48, ст.650) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>

19. Інструкція про порядок роботи з запитами на публічну інформацію в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях, які належать до сфери їх управління", затверджена наказом Міністерства юстиції України від 17.10.2019 № 2471/5.

20. Кабанов О., Заярний О., Мироненко В. Довідник із громадянських (особистих), політичних та інших прав людини в умовах воєнного стану (станом на 2 травня 2022 р.) – Київ 2022. – 185 с.

21. Кабінетом Міністрів України № 740 від 13.07.2011р. “Про затвердження граничних норм витрат на копіювання або друк документів, що надаються за запитом на інформацію” <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/740-2011-%D0%BF#Text>

22. Конституція України: Закон України від 26 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
23. Малімон В.І., Онищук С.В. Доступ до публічної інформації [Електронний ресурс] : – Івано-Франківськ. : Місто НВ, 2012. – 88 с. – Режим доступу : <http://old.kharkivoda.gov.ua/documents/9554/728.pdf>
24. Методичні рекомендації щодо практичного впровадження Закону України «Про доступ до публічної інформації» / [М. В. Лациба, О. С. Хмара, В. В. Андрусів [та ін.]; Укр. незалеж. центр політ. дослідж. – К. : [Агентство «Україна»], 2011. – 144 с.
25. Методичні рекомендації щодо практичного впровадження Закону України «Про доступ до публічної інформації» / [М. В. Лациба, О. С. Хмара, В. В. Андрусів [та ін.]; Укр. незалеж. центр політ. дослідж., 2-е вид. допов. – К.: [Агентство «Україна»], 2012. – 164 с.
26. Посібник з доступу до публічної інформації, розроблений Офісом Уповноваженого ВРУ з прав людини.
27. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.03.2022 № 338 "Про забезпечення доступу до публічної інформації в умовах воєнного стану".
28. Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні : Закон України від 15. 07. 2021 р. № 1667-IX : станом на 1 січ. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text>
29. Сайт "Центру демократії та верховенства права", на якому розміщено інформацію про доступ до публічної інформації в Україні.
30. Ярема, О. Г. , Лазар, А. Я. Деякі аспекти обмеження інформаційних прав громадян в умовах воєнного стану. Конституційні права і свободи людини та громадянина в умовах воєнного стану: матеріали наукового семінару (23 червня 2022 р.) / упор. М. В. Ковалів, М. Т. Гаврильців, Н. Я. Лепіш. Львів: ЛьВДУВС. 2022. С. 295. URL: https://ccu.gov.ua/sites/default/files/library/konstytuciyini_prava_i_svbobody_lyudyny_ta_gromadyanyna_v_umovah_voyennogo_stanu_2022.pdf#page=295, В. М. Яблонського. – К. : НІСД, 2012. – 72 с.